

našova mir. Med vrstami odgovora se da čitati, da je tudi četverosporazumu bilo težko, ko je sestavljal ta odgovor."

Strašni učinki vojske.

Tudi na Italijanskem si upajo sedaj pristaši Zolitija, ki so bili proti vojski z nami, že bolj odkrito s svojim mnenjem na dan. Mirovna misel si z ne-premagljivo silo dela pot v javnost. Zolitijev časnik „Stampa“ piše o vojski: „Tudi v preteklem letu v vojski ni prišlo do zaključka. Nemčija (in njene zavaznice) je sicer zmagala, toda vojske ni odločila, ker se so izgubljene njene naselbine in morska pot. Velike nemške zmage niso uplivalo odločilno, kakor (leta 1870) zmage pri Mecu in Sedanu, ampak so imele k večjemu pomen zmag pri Graveloti. Nemčija je sicer zasedla na tisoče kilometrov, toda se vedno ni dovolj, da bi lahko izsilila mir. Mnogostransko je razširjeno mnenje, da bo vojska še dolgo trajala. A nujno potrebno je, da se vojska konča, ne morda iz vojaških, ampak iz gospodarskih razlogov. Evropa je pričela vojsko s polnimi skladišči, danes v nobeni deželi ni več surovin in prihodnje leto se bo slabše. Za Anglijo je prevažanje blaga silno otežkočeno, Amerika noče več pošiljati usnja in bombaža, čeprav potrebuje oboje v neverjetnih množinah. V Rusiji je tako pomanjkanje prometnih sredstev, da je Petrograd brez kruha, čeprav so v južni Rusiji skladišča polna žita. Argentinijska ne more več opraviti vsega dela, ker je izseljevanje iz Evrope v Argentinijsko ustavljeno. Južna Amerika je v denarnih zadregah, ker se pridelki zaradi pomanjkanja prevoznih ladij ne morejo prodati. Pomanjkanje blaga v Evropi povzroča vedno večjo draginjo, razven tega trpi vsa Evropa na pomanjkanju zlata. Kadar bodo svetovni trgi zopet brez vse omejitve odprti, bodo nastale strašne razmere. Grozne gospodarske težave po vojski so neizogibne. Ako se vojska nadaljuje, pomeni to polom Evrope. Evropska plemena bodo izgnila. Najbolj bo trpela Francija. Ako se bo vojska še sedaj nadaljevala, bo Evropa veliko pokopališče in prosveta bo uničena. Ako nadaljujemo vojsko, ne da bi gledali na uro, bomo sami obležali pod razvalinami in kot mrlični ne bomo mogli več uživati zmage.“

Slovesno kronanje v Budimpešti.

Cesar Karel je bil v soboto, dne 30. decembra, v Budimpešti slovesno kronan za ogrskega kralja, a cesarica Cita pa za ogrsko kraljico. Dasiravno so se morale slavnosti kronanja kolikor mogoče omejiti, vendar se je vsa slovesnost izvršila z izvanredno velikim sijajem. Vreme je bilo ugodno. Po noči pred slavnostjo je sicer malo deževalo, a drugo jutro se je nebo zjasnilo in solnčni žarki so obsevali mesto, ki je bilo vse okrašeno z zastavami in slavoloki.

kroblaten. Konj je postopil za menoj na suho, se zadovoljno stresajoč, češ, sedaj sva se pa oba ohladila! Na konja nisem mogel več, sedlo je bilo preveč blatno. Istega popoldne sem jo rezal peš do večera in sem se v vročini do dobra posušil. Nočeval sem na slamni v raztreseni vasi: Spilezyno.

Se danes ne vem, kaj je bilo prav za prav vzrok, da smo v početku vojne gladovali vsi, mož kot častnik. Nobenemu niti na misel ni prišlo, da bi bil kdaj vprašal: Kje pa so naše kuhinje? Bog sam ve, kaj so vozarile, da se nismo nikdar sestali. Jedel je pač vsak, kar je kupil od žida, ali kar mu je podarila radodarna roka seljakova.

Tretjega dne sem bil že nepopisno gladen, ko smo dospeli ob 3. ure popoldne v prav lepo vas: Bilka Szlahecka. Spustil sem se s konja in jo ubral po selu, da si privesim kaj za pod zob. Ravno nedelja je bila, iz cerkve je odmeval glas orgel in pa mile poljsko pejo. Stopil sem tudi jaz v hram božji, da bi potopil vsemogočnemu svetu zlakano gorje. Pogledi vseh prosjačev, pijavčev, vernikov so pri vstopu trenutno obviseli na moji tuji, v povzrah vojaški obleki.

Pobožnost je bila utirana kratko in po blagoslovu se je ljudstvo razšlo. Pomagal sem nekoliko v klopi in prebiral obilne, v mrazor izklesane napiske po cerkvi.

Človeška roka se me od zadaj na lahko dotakne, ozri se zapazim, da se me je prijatelj, skuva če oklenila roka duhovnikova. Rok si sva si stisnili, kot stara znanca in mož me je popeljal v župnišče. To vam je bil tedaj bogato in okusno opremljen stan, kakoršnega nimajo pri nas niti skofje.

Župnik mi je nekako ponosno razkazoval svoje sobane, a jaz sem do dna praznega želodca menil: vse je nečimernost! Ko bi mi le ti mož ponudil kaj po lepi slovenski navadi, tedaj bi jaz navdušeno pelaval sobanam tvoje srca.

Pred kronanjem.

Kakor smo že zadnjih poročali, sta se cesar in cesarica pripeljala že dne 27. decembra v Budimpešto. Sprejem je bil izredno slovesen. Ljudske množice so vladarsko dvojico, ko se je peljala skozi mesto, živahno pozdravljale. Tudi prestolonaslednik, 4-letni princ Franc Jožef Oton, je bil pri starših mahal z roki v pozdrav in metal srčkane poljubke na vse strani. Cesar je še isti dan sprejel odposlanstvo ogrskega državnega zbora in gosposke zbornice, ki mu je izročilo besedilo prisega na ustavo. Knez nadškof dr. Cernoh je v imenu odposlanstva nagovoril cesarja in cesarico, ki sta prijazno odgovorila v ogrskem jeziku in izjavila, da se dasta z veseljem kronati.

V četrtek, dne 28. decembra, so odprli prostor, kjer so shranjeni kronski znaki: krona in plašč sv. Stefana, žezlo itd. Vse to je bilo shranjeno v železni skrinji v prostoru, pred katerim je vedno močna vojaška straža. Posebni dostojanstveniki so odprli vrata do sobe, nato so skrinjo, v kateri so shranjeni ti kronski znaki, prenesli v kraljevski dvor. Cesar je v predsobi „sobe sv. Stefana“, kamor se znaki do kronanja shranijo, pričakoval odposlanstvo, ki je prineslo znake. Nato je šel cesar v sobo sv. Stefana, kjer se je plašč sv. Stefana razgrnil na mizo. Državni notar dr. pl. Drasche-Lazar je nato izročil cesarju ključ do shrambe znakov. Notar je prosil cesarja, naj izroči ključ varuhu krone. Cesar je ključ izročil grofu Ambrozyju, nakar se je železna skrinja odprla. Krono sv. Stefana in druge znake so vzeli iz skrinje. Ko se je namestnik najvišjega državnega sodnika, grof Apponyi, prepričal, da je krona z drugimi znaki vred nepoškodovana, se je zapisnik položil v skrinjo, državna znamenja pa so položili na krasno baržunasto blazino. Namestnik najvišjega državnega sodnika je še izjavil, da se bodo kronitveni znaki pustili po stari navadi v cesarjevih sobanah, da se priredijo in preuredijo. To se tiče pred vsem plašča sv. Stefana, katerega je cesarica Cita lastnoročno popravila. Kronitveni znaki so ostali do dne 29. decembra popoldne v sobi sv. Stefana, odkoder so se isti dan popoldne ob 2. uri prepeljali v cerkev sv. Matija, kjer se je vršilo kronanje.

Dan kronanja.

Že v zgodnjih jutranjih urah je bilo po celem mestu zelo živahno gibanje in vrvenje. Slavnost kronanja se je vršila v trdnjavskem delu mesta, v starodavnih Budi. Nepregledne množice ljudstva so vrvele po ulicah, kjer je bil postavljen vojaški kordon, da je varoval prostor za slovesno pomikajočo se kronitveni sprevoz. Obe zbornice sta imeli že ob šestih zjutraj skupno sejo, na kateri je bil izvršen slovesni sklep glede udeležbe kronanja na ustavni način. Nato so odšli člani državnega zbora, na čelo jim predsedstvo, v kronitveno cerkev sv. Matija, ki leži v osrčju starinskega dela Bude. V cerkvi sami so bili že zbrani iz vseh krajev dežele došli zastopniki okrajev in občinskih zastopstev. Kronanje se mora vršiti namreč po ustavni šegi v navzočnosti naroda in njegovih zastopnikov: poslancev, članov magnatske zbornice, zastopnikov okrajev in mest.

Kralj in kraljica prihajata.

Kraljeva dvojica je zapustila grad Krog 10. u-

Dolgo sem nevoljno gledal ta posvetni blesk in lesk, predno me je mož posadil na mehki stolec in sramežljivo povedal tako težko pričakovane mile mi besede:

„Ce se vam ne bi zameril, kupico vina!“

Nikoli nisem tajil nasproti gostitelju lakote in žeje, tudi tokrat sem proseče pokinil. Po prvi steklenki, ki je bila z zamaškom zadelana, mi je zlezlo toliko korajže v srce, da sem poprosil še jedi.

Mož se je debelega pogleda čudil, ker sem tako hlastno otepal kar cele falate svinjske gnjati, in mlet kruh kot žrmlje. Med jedjo nisva nič govorila. Le pošteno sem zalil, da se mi ne bi kje zaševala na pol zgrižena jed in sem razodel gospodu, da sem prav priprst, hribovni kralj, ki je bil vajen jesti. Vsestransko zakrpan z jedjo in pijačo, sem prav od srca brenkil slavnostno stuno župnikovem hišnem bogastvu, vinu, maščobni svinjski gnjati. In pozabil sem na vse prebitke in gore prošlih dni in bil tako navdušen vojak, da bi se bil tedaj poskušil s sanjami mustačestimi konji.

Dolgo sva kramljala o poljski zlahtni in zatirani krvi, o bogastvu in bodoči vojni, ki ji bode pa itak koj po prvem sopotu konec. Nazadnje sem bil že kar pozabil, da sem vojak. Menil sem čisto, da kaplanujem pri tem bogatem župniku, ki ima tako okusno gnjat in gladko tekočo kapljo. Udomačil bi se bil čezela, da niso izpustili na podu prihoda drugih gostov. Zahvalil sem se mu na dolgo in po poštenju. Nisva se videla nikdar več.

Po gredu in želodcu zadovoljen sem ostavil gostoljubno župnišče. Na cesti stojče, sem popraševal, kje da so je nastanili naš slab. Častniki kot prostaki so mi kazali na grad konec vasi. Ze sama beseda „grad“ mi je razpolila vse rajске občutke po zavžitih gnjati in vinu. Privlačilo me je v glavo spomini o dušo- in telesnem praznoti velikih, pustih in zapuščenih grajskih soban. Med veseljem in za-

re dopoldne in se podala v osemvprežnem sijajnem vozu z velikim spremstvom v cerkev. Ob strani vaza je jezдила ogrska telesna garda in korakal oddalek dvornih lakajev. Prišedši v cerkev, je bila vnska dvojica sprejeta od kardinala-knez nadškofa primasa in duhovščine in odpeljana v loretsko kapelico, kjer si je nadel kralj plašč sv. Stefana in se opasal z mečem sv. Stefana.

Cesarjevič.

Cesarjeviča Franc Jožef Otona je pripeljal v cerkev podmaršal grof Wallis. Cesarjevič je prisostvoval kronitveni slovesnosti na lastnem na to pripravljem sedežu. Po cerkvenem obredu, ki se je končal ob 11. uri 20 minut, se je cesarjevič vrnil z očetom in materjo v grad. Med opravilom je cesarjevič hotel uteči enkrat k svoji materi cesarici Citi, a grof Wallis ga je zadržal.

Slovesni obredi.

Iz loretske kapele je odšla kraljeva dvojica pred veliki oltar, kjer se je vsedla na prestol, obdan od zastavonoš države. Nato se je pričel veliki obred, čegar najslavesnejši trenotek je bil položitev krone na glavo. Kralj je pokleknil pred stopnico velikega oltarja. Nadškof iz Kaloše se je obrnil proti knezu-nadškofu primasu s sledečimi besedami: „Predčastiti oče! Sveta mati katoliška cerkev želi, da se navzoči Prejasi Karel IV. povzdigne v dostojanstvo kralja Ogrske!“ Nato je stavil nadškof iz Kaloše primasu sledeče vprašanje: „Znate-li, da je vreden in uporaben za to dostojanstvo?“ Primas je odgovoril: „Vemo in upamo, da je vreden in da bo v blagor cerkvi in vladanju kraljevine.“

Nato sta knez-primas in zastopnik palatina, ministrski predsednik grof Stefan Tisa, posadila kralju krono na glavo, pri čemer je cerkveni knez izrekel besedi: „Sprejmi krono!“ Kraljici sta krono podržala nad ramo. Viharni eljen-klici so napolnili široke prostore častiljive kronitvene cerkve. Kraljica je vstala in se s svojim spremstvom vrnila v kraljevi dvor.

Ko je nadškof iz Kaloše končal gornje besede, je kralj pokleknil pred oltar in prisegel, da hoče varovati pravičnost in mir. Položil je nato obe roki na evanđeljsko knjigo. Knez nadškof primas je nad klečečim in priklonjenim kraljem napravil dva križa, nakar so se molile litanije. Po končanih litanijah se je kralj podal zadaj za glavni oltar, da se pripravi na maziljenje. Odložil je kožuh, pokrivalo in sabljo. Ko se je vrnil, je pokleknil na spodnjo stopnico glavnega oltarja, kardinal-primas ga je mazilil na desni roki in na plečih, ter je med tem molil predpisane cerkvene molitve. Kralj se je nato zopet podal zadaj za glavni oltar, da se mu sveto olje posuši, si je nato ogrnil plašč sv. Stefana in se vsedel na prestol. Po končani slovesni sv. maši je kralj pokleknil pred glavni oltar, kardinal-primas mu je podal v desno roko goli meč sv. Stefana. Kardinal-primas je vzel nato zopet meč sv. Stefana iz kraljevih rok, ga vtaknil v nožnico in z njim opasal kralja. Kralj se je nato obrnil od oltarja proti zbranemu ljudstvu, potegnul iz nožnice meč sv. Stefana in napravil z golim mečem tri križe in sicer eden križ pred se, eden na desno in eden križ na levo stran in obred maziljenja je bil končan. Zunaj pred cerkvijo so bili od dani od vojaštva prvi strelji.

lostjo sem se privlekel po prašni cesti do mogočnega vhoda v grad, kakor ga navadno vidimo po vseh galiških gradiščih.

Pred vrati je stal lakaj obritega obraza, belih rokavic in kar posejan z velikimi, svetlimi gumbi. Kar do tal se je poklonil meni, tuju, in ponižno-prijazno pripomnil:

„Velemožni gospodje že čakajo za mizo.“

Stopajoč za strežnikom, sem si brisal čelo v resnem dvomu: Ni me li popiti vinski sok prestavil iz prašne vojaške resnice v deveto deželo sanj in pravljic?

Pri vstopu v krasno dvorano me pozdravi arn meči smeh tovarišev, zbranih krog bogato obložene mize. Sedaj sem bil pač prepričan, da sem v gradu, o kakoršnem sem čital v knjigah in čul v pravljicah. Ta z bajno čarobnostjo opremljeni grad je last znane plemenite rodbine Sapieha. Grajskih o našem prazodu ni bilo več na galiških tleh, pač pa so pustili grad z vso opravo in bogatimi zalogami avstrijski armadi na razpolago. Nekaj dvorana je bilo že z vso nežnostjo spremenjenih in pripravljenih za bolnico. Jeli še grad stoji ali ne, ne vem. Znano pa je, da so ga Rusi do dobra roparsko oskubili. Se mi smo našli pri prodiranju proti Jaslu v zapuščenem sovražnem taboru umetniško izdelane skodelice za kavo z napisom: Bilka Szlahecka!

Da smo mi v tem bogato založenem gradu pri jedi in tokajcu v veselju rajali, pač ni treba omenjati. Tako je nas navdušil ta dan telesnih hobot, da je bil vsakdo prepričan: tukaj pač gotovo ostane nekaj dni. Nekako po polnoči smo zlezli v mehko se gugajoče postelje — brez bolh.

Nič na svetu ni tako opoteče kot vojaško veselje in sreča. Ob drugi uri po polnoči je zatrobil trobentač na dvorišču tolikanj prokleti Alarm!

(Dalje prih.)

Maziljenje kraljice pa se je vršilo na sledeči način: S krono na glavi je stopil kralj pred kardinala-primasa, ki je sedel pred glavnim oltarjem. In tudi kraljica je stopila pred kardinala-primasa. Kralj je predstavil kardinalu-primasu kraljico s prošnjo, da jo mazili. Po končanem maziljenju je položil vesprimski škof in kardinal kraljici na glavo takozvano domačo krono, kardinal-primas se je pa dotaknil s krono sv. Stefana, leč kraljice in nato zopet izročil namestniku palatina grofu Tisi krono sv. Stefana. Kardinal-primas je dal nato kraljici v desno roko žezlo, v levo roko pa državno jabolko in jo je spremljal do kraljevega prestola. Ko sta se kralj in kraljica darovala po eden zlat in prejela sveto obhajilo so bili obredi maziljenja končani.

Cesar in cesarica sprejela sv. obhajilo.

Slovesno sv. mašo je v stolnici služil primas-knezonađskof dr. Cernoh. Med sv. mašo sta kralj in kraljica prejela sv. obhajilo po starokršćanski navadi pod obema podobama, t. j. bila sta obhajana s sv. hostijo in sv. Rešnje Krvjo iz keliha. Sv. obhajilo jima je podelil knezonađskof dr. Cernoh. Navzoči so bili ginjeni nad pobožnostjo, s katero sta cesar in cesarica sprejela sv. zakrament. Obraz sta imela zakrit z rokami in zamaknjena sta bila v vroči molitvi. . . . Kelih, iz katerega sta zavžila sveto Rešnje Kri, je iz leta 1460. Kot obhajilno vino pa se je rabil star tokajec, kar je že stara navada pri kronanju.

Posvetitev vitezov zlate ostroge.

Kralji na prestolu je nato povizil več izbranih kandidatov in jih posvetil v viteze zlate ostroge. Vsi odlikovanci so se na fronti odlikovali s hrabrim vedenjem in so bili povizeni v vojnosi uniformi. — Kot prvi je prišel grof Ludovik Tisa, brat ogrskega ministrskega predsednika, ki je prispel v cerkev vsled svoje ranitve v spremstvu svojega huzarja. A kljub svoji rani se je popolnoma vojaško bližal prestolu, pokleknil in sprejel vitežki udarec. Splošna ginjenost med navzočimi pa je nastala, ko se je sin dvornega ministra barona Rosnerja, ki je vsled težke rane izgubil eno nogo, po bergljah približal prestolu, pokleknil in sprejel vitežki udarec.

Obred posvetitve vitezov je zelo slovesen. Kraljev generalni pribočnik kliče imena izbranih junakov, ki se spoštljivo približajo prestolu in tam pokleknejo. Kralj se jih dotakne ob ramo z mečem sv. Stefana, knez-primas pa izgovori besede „Pojdi v srečo junak domovine!“

Kralj priseže na ustavo.

Ko je bila slovesnost v cerkvi končana, so vsi zbrani odšli na veliki trg, takimenovani Trg svete Trojice, pred stolnico, kjer je kralj prisegel na ustavo. Kralj je v polnem kraljevskem oblačilu stopil na oder, s križem v levici in s tremi prsti desne roke, povzdignjenimi za prisego, pred zbranim ljudstvom prisegel na ustavo. Knezonađskof mu je čital besedilo prisege, kralj ga je glasno ponavljal. Grmeči pozdravnih strelj topov in zvonjenje vsen zvonov je proslavljalo veliki trenutek.

Med tem, ko so navzoči čakali na kralja, so zapazili nenačdoma na nekem oknu dvornega župnišča kraljico s prestolonaslednikom, kjer je opazovala obred vihtenja z mečem. Navzoči so jo navdušeno pozdravljali; kraljica se je zahvaljevala s prijaznimi smehljaji in mahljaji. Tudi cesarjevič je živahno odzdravljajal.

Zahvalna molitev.

Ko je kralj storil slovesno prisego in je knezonađskof-primas to s povzdignjenim glasom naznanil ljudstvu, se je kralj v spremstvu škofov še enkrat vrnil v cerkev, da se zahvali Vsemogočnemu za milost, da se je kronanje srečno izvršilo. Slovesen je bil pogled v blestečo cerkev, ko se je kralj s krono na glavi in ogrnjem s plaščem sv. Stefana v sredi med škofi, ki so imeli na glavah škofovske mitre, korakal proti prednjemu oltarju. Pred Najsvetejšim so se še opravile enkrat zahvalne molitve, nakar se je podal kralj iz cerkve, da zajaha konja-belca.

Na kronitvenem griču.

Pred cerkvijo je stal pripravljen in bogato osedlan belec „Krezos.“ Kralj Karel ga je kot gibčen mladenič zajahal, dasiravno je imel na glavi težko krono in je bil ogrnjem z debelim plaščem sv. Stefana. Visoki slavljeneec je še bil teš; edino krepčilo mu je bilo sv. obhajilo, katero je sprejel med sveto mašo. Kralj je izgledal zelo mladostno, obraz mu je bil blede. Veličasten je bil trenutek, ko je kralj ob grmenju topov in glasu zvonov kljub težki kroni in plašču v iskrem poskoku jezdit na hribček. Leta 1867 se je ob tej priliki kralju Francu Jožetu splašil konj. Kralj Karel je srečno brez vsake nezgode ali razburjenosti končal ta izvanredno slovesen prizor.

Ko je kralj dospel s konjem-belcem na vrh hribčka, je izvršil štiri zamaha z mečem na vse štiri strani. Nato je zopet nalahko odjahal nizdol in se potem na konju vrnil v spremstvu v grad, kjer je odložil krono in plašč.

Slovesna pojedina.

Slovesnosti kronanja je zaključila slovesna pojedina v kraljevem gradu. K pojedini je prišel kralj ogrnjem v plašč sv. Stefana s krono sv. Stefana na glavi. Tudi kraljica je prišla k pojedini s krono na glavi. Predno sta se kralj in kraljica vsedla, sta si umila roke. Namestnik palatina grof Tisa je vlivai na roke vodo in kardinal-knezonađskof dr. Cernoh je pa kraljevi dvojici dal v roke brisačo. Po molitvi so se vsedli k mizi. Na desnici kralja je sedel kardinal-knezonađskof primas dr. Cernoh, zraven njegova kaloški nadškof, na levi strani kraljice je sedel papežev nuncij grof Balire in zraven njega namestnik palatina grof Tisa. Navzoči so bili v dvorani tudi člani obeh ogrskih državnih zbornic. Ko je kralj prvič pil, so vstali vsi navzoči in zagrmeli so topovi na bližnji trdnjavi. Kolikokrat sta kralj in kraljica prišla za kozarec in pila, so vstali vsi navzoči. Kralji in kraljici je nosil jedila na mizo višji dvorni mojster grof Cekonič. Na mizo so prinesli 19 vrst jedi. Perotnina, n. pri fazani, je bila prirejena tako, da so bile noge perotnine ovite z golim zlatom. Sploh so se jedila tako priredila, kakor tedaj, ko se je kronal ogrski kralj Matjaž Korvin, ali po naše „kralj Matjaž.“ Kralj in kraljica nista zavžila nobene jedi, ampak so odnesli vse jedi nazaj v dvorno kuhinjo nezavžite. Po pojedini sta si kralj in kraljica zopet umila roke, primas je opravil zahvalno molitev, kralj je položil krono sv. Stefana in plašč sv. Stefana na blazinico in kraljeva dvojica je zapustila dvorano.

Obлека kraljice Cite.

Obleka, katero je nosila kraljica Cita pri kronanju, je napravljena iz jako težke bele svile, z bogatimi našitki iz zlata. Za celo obleko so porabili 10 kg zlata. Jopič je izgotovljen po kroju, običajnem na vladarskih dvorcih, okrog vratu močno izrezan. Okrog vratu je nosila kraljica krasen nakit iz velikih demantov in biserov v velikosti oreha. Predpasnik je iz belega tila, istotako avbica, bogato okrašena z dragocenimi ščipkami iz dobe cesarice Marije Terezije. Pajčolan ali koprena je iz bele bruseljske svile, vmes bogato prepletena z zlatimi nitkami. Okrog pasu je nosila kraljica krasen nakit iz samih biserov. Krilo je bilo spredaj obrobljeno z belo hermelinovo kožuho in se je končalo v 3/4 metra dolgo vlečko. Tudi ovratnik in konca rokavov sta bila obšita z belo hermelinovo kožuho. Obleka kraljice Cite je stala 100.000 K, je dar ogrskih plemenitaških gospa in je bila izgotovljena na Ogrskem. Delalo je na njej 30 oseb skozi 21 dni.

Obleka prestolonaslednika Otona.

Prestolonaslednik Oton se je udeležil kronanja v beli obleki iz težke svile. Oblečen je bil kot vitez zlatega runa. Belo obleko je pokrival zlat plašč, obrobljen ob rokavih in na koncu z belo hermelinovo kožuho. Okrog vratu je imel trak, na katerem je visel najvišji avstrijski red zlatega runa. Na glavi je imel zlato čepico z visokimi belimi čapljimi peresi. Obut je bil v bele čevlje iz težke bele svile. — Slično kakor jih nosijo vitezi zlatega runa.

Bolgarski car pri kronanju v Budimpešti.

Pri slovesnem kronanju v Budimpešti je bil navzoč tudi bolgarski car Ferdinand. Svoj sedež je imel v posebnem prostoru v cerkvi, v kateri se je vršilo kronanje in sicer v bližini našega prestolonaslednika Otona. V tem prostoru so se nahajali vsi pri kronanju navzoči člani naše vladarske hiše.

Naše žrtve za domovino.

Celi trg Vransko je pretresla novica, da je dne 13. decembra padel Miha Kumer, posestnik na Vranskem. Na Malem Palu na koroški fronti ga je kot telefonista zasula snežena plast. Bil je med ustanovitelji vranskega Orla, priden družabnik Marrijine družbe in sploh zavoljo svojega blagega in usmiljenega srca obče priljubljen med tržani in še daleč naokoli. Miha Kumer je bil zadnji potomec veslespoštovane Kumrove družine. Kot zaveden Slovenec in mož-poštenjak je bil vnet za vse dobro in lepo. Žalujočemu Kumrovemu očetu, kakor tudi bratu č. g. Karlu Kumer, župniku na Prihovi, naše odfriso žalje! Miha, počivaj mirno v daljni in tuji zemlji!

Na južnotirolskem bojišču je padel poddesetnik Jožef Lešnik, posestniški sin iz Vrtič pri Gornji Sv. Kungoti. Č. k. divizijski župnik Alojz Čížek piše o tem domačin: Naznanjam Vam, da je Vaš Jožef, zadet od sovražne krogle v prsa, bil pred smrtjo še previden s sv. zakramenti za umirajočee. Ni mu bilo treba veliko in dolgo trpeti. Vdan v voljo božjo, je izdihnil svojo junaško dušo. Pokopan je skupno z drugimi padlimi junaki na posebnem pokopališču. Ima svoj grob s križem in napisom. Pokopališče je v kraju Galmarara v Severni Italiji. Bog tolaži Vas vse, zlasti dobre starše, radi bridke izgube. Molimo skupno za blagega rajnega. Domovina zahteva sedaj mnogo žrtv. Prenašajte tudi Vi to žrtv tako junaško, kot je rajni junaško žrtvoval svo-

je življenje. — Tudi tovariši in predpostavljeni so naznanili domačim junaško smrt sina Jožeta in hvaležili vsi brez izjeme njegovo hrabro in vrlo zadržanje pred sovražnikom, kakor tudi njegovo izredno priljubljenost med tovariši. Padli je bil res vzor pravega slovenskega in katoliškega mladeniča. Daleč proč od slovenske domovine v tujem laškem kraju počiva njegovo truplo.

V Dalmaciji je v neki bolnišnici umrl posestnik in tkalec Janez Potec, doma iz Počenika v županiji Sv. Jakoba v Slov. gor. Rajni, ki je bil star 51 let, je bil zelo skrben človek in edini tkalec v širni okolici. Bil je zaveden naš pristaš, dopisnik in širitelj „Slov. Gospodarja.“

Padel je na italijanskem bojišču mladenič Friderik Koprčič, še komaj 26 let star. Doma je bil od Sv. Jakoba v Slov. gor. Zapušča žalostno starše, ki jim je bil edina podpora na stare dni. A božja volja je bila drugače. Slovenska zemlja je slastno popila kri svojega branitelja in lončilo s reje la še njegovo raztrgano truplo v večni počitek. Junaška duša pa je odplavala na boljši svet po bogato plačilo.

Dobili smo žalostno poročilo, da je padel dne 17. novembra zvečer ob 7. uri priden mladenič Jan. Škerget, rojen leta 1893 pri Sv. Jakobu v Slov. gor. Dobil je kroglo v glavo in bil takoj mrtev. Pokopan je v Vipavski dolini. Bil je poštenega značaja in priden delavec, posebno za vinograde. Ker je Boga ljubil, ga je tudi Bog v najlepši mladosti k sebi poklical. Ti pa, ljubi Janez, v miru počivaj tam v Vipavski dolini, dokler ne zapoje trobente glas, da se za vedno snidemo tam nad zvezdami!

Pretužna vest je došla rodbini Kosi Franc v Cezanjevecih pri Ljutomeru, da je od izdajalske granate zadet njih edini sin, edina opora v starosti, od vseh ljubljene Matija, star 22 let, padel na tirolski bojni črti. Daroval je svoje mlado življenje na oltar domovine. Vojskoval se je od začetka vojne proti izdajalskemu Lahu. Izguba edinega sina je silno potrla njegove starše, posebno njegovo ljubečo, že tri leta bolno mater. Rajni je bil vzor pridnega mladeniča, up in nada staršev, vsem nam priljubljen in drag znanec. Mirno spaval, predragi naš Matija, v nam neznani tuji zemlji, dokler se ne snidemo nad zvezdami!

Dne 11. decembra je sneženi plaz zasul nekje na tirolski fronti barako, v kateri je bil nastanjen oddelek smučev. Vsi so bili mrtvi, med njimi tudi Franc Vajda, po domače Lahov, iz Sobotnice pri Sv. Marku nize Ptuj. Bil je izvrsten mladenič, kar dokazuje tudi pismo nadporočnika samega, ki ga je pisal njegovim staršem.

Na soški fronti je padel Ignac Peserl, doma pri St. Ilju v Slov. gor. Dal je svoje mlado življenje za ljubo domovino.

Isti dan kot Peserl je padel tudi narednik F. Pahole, doma od Poljčan. Bil je zelo priljubljen pri vseh podložnih in višjih. Bil je na soški fronti že od začetka italijanske vojne.

Pred nekaterimi dnevi je padel zadet od sovražnega šrapnela blag mladenič Franc Lederer, doma v Selnici ob Dravi. Njegove vedne želje so bile, videti ljube starše, brate in sestre. A Bog je hotel drugače! Nad zvezdami čaka na svoje domače, kjer jih bo zopet videl. Rajni je bil priljubljen pri tovariših, kakor tudi pri predpostavljenih, zavoljo poštenega in tihega vedenja. Vsi trije počivajo med drugimi padlimi tovariši v slovenski zemlji pri Biljah.

Vsem padlim slovenskim junakom naj bo Bog večni Plačnik!

Rumunsko bojišče.

V Rumuniji se bje jugozahodno od reke Seret velika bitka. Naše armade so zadnje dni decembra potisnile rumunsko in rusko armado daleč proti severovzhodu. V Dobruči ima sovražnik le še majhen kos ozemlja v severozahodnem kotu dežele v svoji posesti. Sedaj se vršijo hudi boji za posest mesta Mačin v kolenu Donave. Bolgari so že zavzeli prve mestne okope. Na rumunski ravnini je naše desno krilo že dospelo do reke Seret in obkrožuje važno obdobjavsko mesto Braila; središče pa je zavzelo mesto Rimnicul-Sarat ter se bliža trdnjavi Focsani ob Seretu. Levo krilo, ki se je borilo na sedmograški meji, je ob božičnih praznikih preklalo sovražno bojno črto in je vdrl po treh dolinah v rumunsko pokrajino Moldavo. Dasiravno pošiljajo Rusi dan za dnevom Rumunom velika ojačenja, vendar je rumunska armada zelo zbegana in se dan za dnevom umika. Vojni poročevalci pravijo, da bo prišlo ob reki Seret v kratkem do krvave bitke.

Naš vpad v južno Rusijo?

Ruski listi izrekajo bojazen, da bodo naše armade, ko prekoračijo pri Galacu reko Dnjestr, vpadle v južno Rusijo, kjer so nakopičene ogromne zaloge živil in streliva za rusko in rumunsko armado. Ako se bo morala rusko-rumunska armada umakniti pred našo armado na vzhodni breg Sereta, je mogoče, tako pišejo petrograjski listi, da uderejo avstro-ogrsko, nemško, bolgarske in turške čete od jugoza-